

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Svcqvet E Societate Iesv Via Vitæ Æternæ

Sucquet, Antoine

Antverpiae, 1630

Cap. 6. de confessione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54856)

CAPVT VI.

De Confessione, secundâ parte pœnitentiæ: ac primò de generali; eusq; utilitate.

CHRIſTUS. Verumtamen contritio non ſufficit, ſed ſecundæ diei iter ſive pars illius ſuperanda; ut ſicut corde creditur ad juſtitiam, ſic ore fiat confeſſio ad ſalutem. Quid hæres aut horres? homo es, & humani à te alienum nihil; errare, labi, ignorare. dic igitur cum Prophetâ: Dixi, Confitebor aduerſum me injuſtitiam meam Domino; & tu remiſiſti impietatem peccati mei. Non ergo declines cor tuum in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis, neque confundaris confiteri peccata tua. Qui enim abscondit ſcelera ſua, non dirigerur: qui autem confeſſus fuerit, & reliquerit, miſericordiam conſequetur.

Pſalm. 31:

*Pſalm. 140.
Confefſio
ſincera in-
ſtituenda.
Ecl. 4.
Prov. 28.*

*Confefſio
generalis
facilis.*

Vis ergo converti in toto corde ad me Dominum tuum? ecce viam; recogita omnes annos tuos in amaritudine animæ tuæ; & ſinceram ac veram inſtitue confeſſionem generalem, niſi aliud Confefſario videatur. Neque formides moleſtiam aliquam ſubire pro animâ tuâ; ſed ſcito eâ, ſi methodo uti velis, æquè facile eſſe quàm ſit aliquibus unius hebdomadæ. Utere examine quod ſubjicietur, ſingulaque peccata in ſuas claſſes refer, ac confitere: nec difficiliùs tibi erit dicere; Milies, quàm centies, peccavi Domino meo.

HOMO. Verùm permoleſta præteritorum recordatio, præſertim cum nulla neceſſitas compellat.

*Utilitas
confefſionis
generalis.*

CHRISTUS. At tu in iis quæ ſæculi ſunt, nonne & utilitatem ſpectas? An ſola proſus neceſſaria corpori tribuis, ſeu de commodis ejus, ſeu de victu, veſtitu, opibus, honoribus agatur? Cum itaque omni in re ſpectes & utilitatem maximam, & commoditatem ſimul ac jucunditatem, quæ dementia in negotio ſalutis omnium maximo vix quidquam velle agere quàm quod
neceſſitas

necessitas suadet? securissimam navim navigaturus, & *Securitas*
viam profecturus deligis, alteriq; suades pharmacum, *querenda*
quod ad sanitatem maximè conducit. In rationibus
reddendis securitatem quibus potes apochis, & testi-
bus quaris. Quid igitur tibi faciendum in viâ æternita-
tis, in morbo, vel periculo mortis animæ? in negotio
rationum mihi reddendarum? Et quamvis generalis
confessio non semper sit necessaria, plerumque tamen
utilis est, sæpè etiam necessaria.

O clementissime, ut inf. pag. 65.

CHRISTVS. Necessaria est, quando præteritæ con- *Aliquando*
fessiones imperfectæ fuerunt, aut defectu integritatis, *necessaria.*
aut defectu doloris, aut defectu potestatis in confessa-
rio: tum enim instituenda foret.

Utilitatem verò habet magnam, licet certi non sitis *Utilitas*
de defectu priorum confessionum. Primò siquidem *Conf. gen.*
hominem ad sui cognitionem & respectum adducit.
Secundò, cum sit insignis humilitatis actus, me ad sin-
gularia tribuenda auxilia provocat: ita videmus con-
tingere iis qui sedulò hanc peragunt, & novam prorsus
vitam instituere, quasi rationibus universim redditis,
& compositis. ideoque in Ordinibus Religiosorum id
primò proponitur pro vitæ morumque emendatione.
Tertiò, securitatem adfert in tantâ salutis incertitudi-
ne: undè in horâ mortis Spiritu sancto impulsî multi
eam facere decernunt.

Vtilius tamen dum vita datur, & vires integræ, &
memoria; utiliusque tranquillâ vitâ sibi ad securam
mortem viam sternere, quàm tum anxie & sollicitè
me expectare.

Observa tamen, non omnibus generalem confes- *Confessio*
sionem convenire. Primò, non convenit iis, qui timore *generalis*
magno & scrupulis agitantur: his enim non est medi- *non conve-*
cina, sed crux & exulceratio: frustra enim hi per con- *nit omnibus,*
fessiones se expedire sperant, cum solâ obedientiâ. & in
me fiduciâ cum charitate pacem animi consequi pos-
sint,

sint: dum enim in consideratione suorum peccatorum, quæ tenebræ sunt, versantur, magis obtenebescit intellectus.

HOMO. Si verò fiduciâ & charitate in te Deum tendant homines, ad te accedunt, & illuminantur.

*Luc. 10.
Alterius iudicio ac-
quiesco.*

CHRISTVS. Denique nõne certum est aliquando quiescere oportere? & dubio procul melius id alterius iudicio, de quo tibi dictum: Qui vos audit, me audit, quàm tuo. Accedit, quòd impossibile sit hominem assequi certò numerum peccatorum suorum: ergo certum eum ad hoc non obligari, sed sufficere, ut adhibeat moralem diligentiam, sicut fieri in te seriâ solet est enim Sacramentum penitentia à me non ad carnificinam institutum, sed solatium. Et hæc quidem ad præterita peccata pertinent.

*Remedium
contra scrupulos.*

*Protestatio
contra scrupulos.*

HOMO. Quantum ad præsentia spectat, audio communi iudicio Doctorum, & Sanctorum, quibus repugnare maximè in causâ propriâ stultum omninò, ac temerarium esset, quòd is qui verè timet te Domine, & nullo pacto infinitam bonitatem tuam vel cogitatione sciens ac prudens offendere vellet, quod quoties is dubitat, sibi possit persuadere aut nullum fuisse, aut saltem non deliberatum consensum. Siquidem cum tam serium, ac grave, & tot repetitis vicibus tantâ cum deliberatione coram te Deo suo decretum fecerit seruandi præcepta tua, & animam suam, & omne bonum, irritum id non potest esse, neque facillè præsumi, nisi actus contrarius, plenâque cum advertentiâ factus fuerit. Protestor ego coram te Deus meus, me ratum non habere quidquid vel leuissimè displiceret Majestati tuæ, crebroque hoc usurpare decrevi, maximè manè aduersus pericula diurna, & vesperi ne nocturnis incautus involvar. Credo tibi, ut sup. pag. 7.

CHRISTVS. Observa etiam illis qui turpem vitam egerunt, maximè mulieribus, & semel generalem rectè instituerunt, non convenire; siquidem præterita

vita

vita recordatio, ac multò magis enarratio periculi plena est; & longè meliùs illa post se relinquere, & ad anteriora sese extendere, destinatùque prosequi bravium. Cerrissimum in hac re consilium prudentis confessarii sequi; qui si verè talis est, non permittet confessionem generalem iterari ab eâ, quæ semel generaliter eam instituit, nisi necessitas Sacramenti id exigeret; & illusionem diabolicam facilè detegat, quâ irretitas peccatis, aliquando etiam liberatas, in pristinum statum & laqueos specie pietatis pertrahere conatur.

*Confessio
gen. aliquã-
do noxia.*

Oratio ante Confessionem.

O CLEMENTISSIME Deus, qui scrutaris cor & renes
meos, concede per sanguinem Filii tui, propter quem ne-
gare mihi nihil potes, ut recogitem tibi annos & delicta mea in
amaritudine animæ meæ, priusquam moriar, & compleas furo-
rem tuum in die indignationis tuæ. Renovetur nunc, obsecro, ut
aquila juventus mea, ut purissimis tuis oculis placeam, dilectæ
anima meæ; & non ex necessitate aut consuetudine, sed sincero
corde cum spe bonæ remissionis, charitate perfectâ, delicta mea
tibi & vicario tuo non abscondam. Qui enim abscondit scelera
sua, non dirigetur: qui autem confessus ea fuerit, & reliquerit
ea, misericordiam consequetur. Tu omnia nosti, & contemplaris
omnia in omni loco, sed & multus es ad ignoscendum. Recordare,
Domine, quòd sicut lutum feceris me, & toties refeceris, ut ve-
rè dicere possis, Quid debui facere vineæ meæ, & non feci? Quot
enim ad salutem media, quot in sanctissimâ vitâ exempla virtu-
tum multo cum labore & sudore dedisti, quæ piguit sequi? quot
incentiva amoris in passione & morte tuâ reliquisti? Et eheu!
expectasti ut facerem uvas, & ecce labruscas. Pater, peccavi, &
sicut arena maris sunt multiplicata iniquitates meæ, quas tepor-
mentis meæ coacervârat; sed venio ut laver, ô fons æternæ vitæ,
ad quem sitio ut cervus ad fontes aquarum, venio ut illuminer, ô
lux mea: ut amem te, ô amor æternæ, Sana me à phrenesi meâ,
qua te & remedia respuo. Veni, lux mea, duc me in viam bonam.

*Præsentia
Dei.*

*Sinceritas
commen-
data.
Prov. 28.*

Iob 10.

Isaia 5.

Contritio.

Amor Dei.

E

O Pater

O Pater aeternae, da meminisse peccatorum meorum; ô Fili Dei, da cognoscere & expendere; ô sancte Spiritus, da detestari, scilicet mortem & hostes meos, & te omne bonum non abhorre.

Finis cur
vivamus.

Confidera
tio prae-
teriti tempo-
ris.

Ingratitu-
do pecca-
toris.

Benignitas
Dei.

Præparatio
ad Com-
munionē.
Psal. 70.

Occasionū
detestatio.

Quorsum enim venimus in hanc vitam, anima mea? nonne ut perfectè Domino serviremus, cunctis diebus, aut momentis potiùs, quibus hic militamus? Respice, & reflecte oculos ad præteritum tempus, quod datum ad pœnitentiam, ad amandum, & caelestes opes requirendum; quid ex eo jam superest, nisi bonorum tantorum amissorum tristis recordatio, & malorum commissorum erubescenda memoria: Pulsantem te, bone JESU, sponsum non admisimus, sed demonem ejusque affeclas. Sed audiamus tamen vel nunc, parentis dulcissimi, & amantissimi Regis & sponsi vocem, dicentis: Convertere fornicatrix, & suscipiam te: veni dilecta mea, & iniquitatum tuarum non recordabor. Quomodo dilecta, bone JESU, quæ tuos filios enecavi, scilicet sanctas inspirationes, & te repuli ut gratificarer adulteranti sensualitati, & hosti quærenti animam meam? Nam si humilitatem, paupertatem, mansuetudinem, charitatem, patientiam sanguine tuo signatam commendasti; ego exaltavi cor meum, nihil mihi deesse volui, nihil pati, ut parerem mûdi legibus, & tuas proculcarem.

Verum! amèn ecce audio mellis suam in auribus meis vocem, Fili, præbe mihi cor tuum: ecce ego me in cruce pro te immolo, & tui amore langueo, & abluere rursus meo sanguine volo, & te pascere corpore meo. O Domine JESU qui pascis me à juventute meâ, ecce jam video & fido in visceribus misericordiae tuae, quod usque in senectam, & senium non derelinques me, neque ego te fontem aquæ vivæ. Cùm autem, ter Maximè Deus, dignatus sis super me hodie aperire oculos tuos, non dabo somnum oculis meis, donec præparem tibi cor meum, tabernaculum Deo Iacob.

Ne jam sis mihi formidini tu spes mea JESU; perveniant ad te voces & singultus ovis perditæ, & filii prodigi redeuntis à regione longinquâ, ô pater, ô pastor, ô sponse animæ meæ: detestor culpam omnem & occasionem N. quâ te graviter offendi. Pater mi, nolo esse, aut vivere sine te, sed propter te: sana me per vulnera tua, dolores tuos, & ignosco mihi. numquid enim letaris in morte peccatoris, qui ut viverem pro me dignatus es mori? numquid

quid tibi proderit perditio mea, qui de calo venisti relictis nona-
 ginta novem ovibus, ut me queres inter dumeta, & reportares
 in humeris tuis: Vtinam oratio mea sit sicut incensum in conspectu
 tuo; hoc ultimo forte die peregrinationis mee! Juravi & statui
 custodire judicia justitia tua, & saepe quidem irrita proposita feci
 defectu contritionis, & fragilitatem meam novi: verumtamen
 nunc gratiam tuam, quam supplex peto, sine qua nihil omnino va-
 leo, propono in aeternum non declinare a mandatis tuis in conspe-
 ctu tuo, Deus meus, Deus cordis mei, & illa N. potissimos fontes
 malorum vitare. Ita statuo in praesentia beatae Mariae Virginis,
 & Sanctorum tuorum; quo omnes in testes hujus desiderii mei &
 auxiliatorum, maxime patronos meos, invoco. Adjuva me, o JE-
 SV, unica spes mea. Amen.

Propositum
firmum.

Psal. ix8.

Protesta-
tio.

*Praxis, seu methodus examinandi con-
 scientiam.*

CIRCA I. PRÆCEPTVM.

AN in his quæ ad fidem pertinent ab Ecclesiâ dissenserit, op-
 positum cum pertinaciâ credendo, aut alios docendo? quam
 multos, & quoties? Is autem pertinax est, qui suum errorem de-
 fendit, sciens Ecclesiam contrarium tenere.

An fecerit aliquem exteriorem actum infidelitatis, vel hæ-
 resis; nempe verbo, signo, vel opere aliquo hæresim profitendo,
 etiâ si non mente, licet ex timore fecisset, ut carimonias hære-
 ticornum proprias exercendo, sub utraque specie communican-
 do; carnes cum hæreticis prohibito tempore comedendo.

An dubitaverit pertinaciter de aliquâ fidei veritate? quales
 non sunt dubitationes quædam, quæ voluntatem in veritate
 firmam contristare solent.

An hæreticis contra Catholicosnaverit, eosque defenderit?
 quoties & quo modo?

An nimiam cum hæreticis familiaritatem habuerit cum pro-
 babili periculo incidendi in hæresim? quamdiu?

An hæreticorum vel prohibitos libros scienter legerit, vel
 eos domi servaverit? quoties, & quamdiu?

An incantationes vel maleficia exercuerit, vel divinos con-
 suluerit, per se, vel per alios?

An schedulas supersticiosas apud se habuerit ad sanitatem
 E. 2 aliâve

aliãve rem obtinendã? & an alios induxerit ad earum usum?
An fidem habuerit somniis vel auguriis, accipiẽdo illa pro
regulã suarum actionum?

An artes magicas didicerit, aut alios docuerit? quã multos
& quoties? Et an earum artium libros apud se scienter retine-
rit? & an adhuc retineat?

An valdè negligens fuerit in addiscendis necessariis ad salu-
tem? ut sunt decem decalogi præcepta Ecclesiã quæ, ad quæ erat
obligatus, & articuli fidei.

An de emendatione vitæ, de consequendã æternã salute, vel
Dei misericordiã, & peccatorum remissione aliquando despe-
raverit?

An impediverit verbo vel opere profectum spiritualem pro-
ximi, dissuadendo vel simili ratione impediendo ingressum in
Religionem, aut alia bona opera.

CIRCA II. PRÆCEPTVM.

Notari debet ad hujus præcepti cognitionem, quòd jurare
est Deum in testem ejus quod dicimus vocare. Vocatur autem
Deus in testem duobus modis: uno modo expressè, ut quando
quis per Deum jurat; altero modo tacitè, ut cum jurat quis per
Sanctos, per crucem, per animam suam, vel per aliam creatu-
ram, quatenus in eã relucet divina bonitas: non tamen jura-
mentum est dicere, Verè, certissimè in veritate.

An mendacium aliquod, etiam officiosum, juramento firma-
verit, aut id de quo dubitabat an esset verum?

An jurarit deliberatè se aliquod peccatum mortale patratu-
rum, & quale peccatum?

An jurarit advertenter absque animo adimplendi?

An violaverit advertenter suum juramentum, quod servare
tenebatur? quale non est quando quis jurat se aliquid mali fa-
cturũ; tunc enim servari juramentum sine peccato non potest.

An causam dederit alicui ut falsum juraret, vel non observa-
ret juramentũ licitũ, & an id fuerit cum aliquo damno alteriũ?

An nimis præcipitanter juraverit, maximè ex consuetudine
non discutiendo verũne esset aut falsum quod jurabat? quã
diu hæc consuetudo durarit, & an daret adhuc?

An diabolum invocaverit, aut ejus auxilium implorarit, de-
liberatè & ex animo, cum intentione ut ab illo juvaretur?

An jurando sibi imprecatus sit gravia mala, ut malam mor-
tem, damnationem, &c. & quoties hoc contra veritatem, vel
dubitans?

An in judicio jurarit falsum, vel juridicè interrogatus non
responderit veritatem ad intentionem judicis. An hoc aliis
suaserit? Id quo casu non solum est peccatum mortale, sed et-
jam

jam onus incurritur reparandi damnum & injuriam illatam proximo.

An dixerit aliquam blasphemiam. Est autem blasphemia dicere contra Deum vel Sanctos aliquid contumeliosè: ut quando quis Deo vel Sanctis maledicit; vel asserit Deum esse injustum, vel non curare humana; aut cum quis indignatus Christi & Sanctorum membra contumeliosè nominat. Possunt autem hæc solo corde committi, ut, exempli causa, optando, Utinam Deus mea peccata nesciret, non esset justus, &c.

An voverit aliquid Deo absque animo adimplendi?

An votum legitimè factum violaverit adverterter?

An promissa, maximè juramento firmata, deliberatè violaverit?

An Scripturam sacram facetiis applicarit, maximè si crebrò & ad turpia?

CIRCA III. PRÆCEPTVM.

An festos dies violaverit, servilia in eis opera exercendo vel præcipiendo, consulendo, aut consentiendo, idque per multum temporis, sine necessitate? Servilia autem opera vocantur quæ ad artes mechanicas pertinent. Si non audivit Sacrum diebus festis; vel notabilem partem omisit, sine legitimâ excusatione, & an causam aliis dederit idem faciendi. Notabilem Sacri partem omittit, qui omittit usque ad Evangelium, vel qui ante communionem recedit.

An in festis per notabilem partem Missæ distractus fuerit sive fabulando, sive profana legendo, sive aliis se exteriùs occupando, exteriorem saltem attentionem impredientibus.

An curarit sibi subditos diebus festis interesse Sacro? Huc pertinent quæ contra Ecclesiæ præcepta fiunt, vel Sacramenta.

An non confessus sit semel in anno, aut non curarit ut idem facerent omnes suæ curæ commissi.

An iverit ad confessionem sine aliquâ saltem præparatione & examine, vel sine proposito deferendi aliquod peccatum; vel peccatum aliquod mortale sciens in confessione subtriverit ex pudore aliavè causa; & an postea illud peccatum sit confessus in sequenti confessione, prioremque confessionem illam repetierit.

An omiserit communionem tempore Paschatis in propriâ parochiâ, postquam ad eam venit ætatem, ut judicio confessarii communicare jam posset.

An communicarit cum conscientia peccati mortalis, quod nondum erat confessus.

An cum conscientia certâ vel dubiâ peccati mortalis receperit,

rit, vel administrarit aliquod aliud Sacramentum Ecclesiæ.

An comederit cibos prohibitos in Quadragesimâ, vigiliis, & aliis diebus interdictis, etiam si propter ætatem jejunare non teneretur.

An post completerum vigesimum primum annum, jejunia Ecclesiæ violaverit, sapius comedendo, licet à cibis vetitis abstinuerit.

An causam dederit aliis violandi jejunia, veluti suadendo, vel aliis prohibito tempore cibos vetitos ministrando, vel alios cibos, quibus jejunium solvant, nisi legitima esset causa.

An, cum excommunicatus esset, sciens perceperit Sacramenta, dederitve, aut sacris interfuerit.

An contumeliâ aliquâ vel irreverentiâ affecerit imagines, reliquias Sanctorum, aliasque res sacras.

An putet se fecisse aliquid, cui sit annexa excommunicatio.

An obligatus ad recitandum Breviarium, omiserit recitare sive totum, sive partem ejus notabilem; veluti unius Horæ officium, sine sufficienti excusatione, ex tædio rerû spiritualium.

CIRCA IV. PRÆCEPTVM.

An parentes contempserit, aut verbis & factis contumeliosis offenderit.

An maledixerit patri vel matri, vel in eorum absentia iis detraxerit.

An verbo vel cogitatione illis mortem propter ipsorum bona, aut ob aliam causam, aliudve grave malum sit imprecatus deliberatè.

An eis obmurmuraverit, asperiusque fuerit locutus.

An in re gravi vel ex contemptu jussis eorum non obtemperarit.

An in notabili necessitate subvenire illis recusarit.

An testamentum parentum defunctorum fuerit executus.

An fuerit paratus propter amorem parentum transgredi præcepta Dei, & peccare mortaliter.

An Superiores suos sive sæculares, sive Ecclesiasticos contempserit, & justas eorum leges in re notabili violaverit.

An de Superioribus & majoribus suis detraxerit in re gravi; aut etiâ de Religiosis, sacerdotibus, magistris, doctoribus, &c.

An decimas, vectigalia, & alia quæ illis debentur, retinuerit.

An prædicta deliberatè facere proposuerit, etsi non fecerit.

An, si filios habeat, iis maledixerit, nec eos Christianæ fidei mysteria, Dei præcepta, aliaque scitu necessaria docuerit.

An filios reprehenderit & correxerit, maximè in peccato gravi.

An

An domesticos necessaria scitu docendos curaverit, & peccantes correxerit.

CIRCA V. PRÆCEPTVM.

An aliquem habuerit odio, cum desiderio vindicandi se, & quâo tempore in eo odio & vindictæ cupiditate perseverarit.

An optaverit alicui mortem, vel aliud malum grave, & damnum corporis, famæ, honoris, bonorum tam temporalium, quàm spiritualium, ex malo & deliberato animo.

An fuerit alicui graviter iratus, cum animo notabiliter ipsi nocendi.

An contendo cum aliis verberaverit aliquem, vel vulneraverit, vel occiderit, aut commiserit aliis ut id facerent, vel quod suo nomine ab aliis erat factum approbaverit, vel ad id dederit auxilium, consilium, vel favorem.

An clericum percussit. Nota. Qui percutit clericum, etiam primæ tonsuræ, percussione quæ est peccatum mortale, incurrit excommunicationem, dummodo sciret, aut scire deberet, eum quem percutiebat esse clericum, & legem de excommunicatione, proinde circumstantia clerici est exprimenda.

An sibi vel aliis maledixerit serîo, & ex animo. Est autem maledicere, malum aliquod sibi vel aliis imprecari: nempe mortem, infamiam, diras, &c. ut si se vel alterum tradat vel commendet diabolo. Est autem maledictio semper peccatum mortale, quando serîo profertur, in materia gravi.

An litigans cognomina dederit, aut convicia jecerit cum gravi proximi injuriâ. Tunc semper injuria est reparanda, & fama resarcienda, si læsa fuerit.

An eum, quem graviter offenderat, rogare veniam detractarit, & cum inimico redire in gratiam recusaverit, vel cõdonare ei offensam noluerit, aut omiserit alloqui vel salutare suum inimicum cum scandalo.

An defectus corporis aut paupertatis alicui exprobrarit, aut verbis, aut cachinnis, vel signo aliquo alios turpiter irriferit. quod peccatum tanto est gravius, quanto major debetur reverentia iis qui ridentur, & eos tenetur sibi reconciliare; & si infamia sit secuta, debet famam resarcire.

An rixas & inimicitias seminaverit, & an indè grave malum sit secutum.

An deliberato animo doluerit de bono aliquo notabili proximi, vel de ejus malo letatus sit. Bonum notabile est sanctitas, fama, scientia, divitiæ. Invidere in rebus parvis veniale tantum est.

An blasphemates, vel alio simili modo graviter delinqentes

non correxerit, cum spes alicujus emendationis esset, & id facile poterat.

An homicidis & extorribus favorem aut receptaculum præstiterit.

Huc pertinet peccatum scandali, quo quis ad peccatum mortale provocat alterum, verbo vel opere aliquo, quod natura sua præbet occasionem ruinae; & explicandum est ad quam speciem peccati induxerit; ut, Induxi alium ad omittendum Sacrum die festo, aut ad fabulandum per notabilem partem Sacri, ad non jejunandum cum teneretur, ad furandum, &c. De quo si (præter ea quæ singulis præceptis) occurrat aliquid, poterit illud huc revocare.

CIRCA VI. ET IX. PRÆCEPTVM.

An turpes cogitationes habuerit, in quibus voluntariè sit delectatus, etsi opere perpetrare noluerit id quod cogitabat. Est enim peccatum mortale.

An cum desiderio perficiendi operis, tales cogitationes habuerit, & an objectum cogitationis fuerit virgo, soluta, conjugata, Religiosa, &c.

An turpia & obscena locutus fuerit animo lascivo, vel libenter audierit. & an turpes cantilenas cecinerit animo lascivo, maximè aliis præsentibus.

An libros impudicos legerit animo lascivo, vel ex solâ curiositate cum probabili periculo delectationis morosæ, vel consensus. & an adhuc tales libros habeat.

An inhonestas choreas duxerit cum probabili peccati periculo.

An aliquam personam aspexerit cum periculo probabili consentiendi peccato.

An probabili peccandi periculo se exposuerit, loca quædam periculosa adeundo, vel cum certis personis conversando.

An conatus sit verbis vel aliquo facto suo pellicere aliquem personam ad res turpes. Hic personæ circumstantia est exprimenda.

An lascivo animo turpia oscula & alios contactus impudicos habuerit, vel se turpiter contingi permiserit, vel an seipsum voluntariè polluerit, & quid tunc cogitabat. Est enim species cogitationis exprimenda.

An nocturnas vel diurnas pollutiones procurarint, vel expectus se oblectarint in pollutionibus, vel turpibus somniis.

An ipsum peccatum carnis opere expleverit. Explicetur species peccati; quales sunt fornicatio, adulterium, stuprum, incestus, sacrilegium, & vitium contra naturam.

CIRCA

CIRCA VII. ET X. PRÆCEPTVM.

An aliquid furto fustulerit. Explicet speciem peccati : & an rem sacram in loci sacri tutelâ. Exprimat quoque quantitatem, quando notabilis summa est.

An invito domino rem alienam alicujus momenti retineat adhuc absque animo restituendi.

An inventa notabilis valoris non restituerit domino, si eum adhibitâ diligentiam poterat rescire.

An aliorum hortis, agris, vel similibus bonis notabile damnum intulerit.

An ex eo quod debita suis creditoribus non solverit, cum alioqui posset, aliquid damnum incurrerint.

An in emptione vel venditione fraudem fecerit, cum notabili proximi damno; vel res furtivas, aut quas dubitabat esse alienas, emerit vel vendiderit.

An mercedem famulis, subditis, vel operariis subtraxerit, aut ministerium ad quod conductus fuerat, fideliter præstiterit.

An ratione mutui vel anticipatæ solutionis aliquid acceperit: & est usura.

An pro Beneficio Ecclesiastico obtinendo pecuniam vel rem pecuniâ æstimabilem dederit, vel alius quispiam eo sciens; & est simonia, collatio nulla, & fructus omnes sunt restituendi.

An plura Beneficia habeat: quàm multa & quamdiu?

An desideraverit accumulare opes per fas & nefas; aut habuerit voluntatem determinatâ accipiendi, si posset, rē alienâ.

An pecunias sibi à parentibus ad victum collatas, in lusus consumpserit, vel in convivia immoderata, aut aliis modis profuderit.

An ex parentum bonis quidpiam notabile acceperit contra ipsorum voluntatem: & est ipsis restitutio facienda; secus, si constaret de ipsorum voluntate.

An litem aliquam contra justitiam moverit, vel mendaciter aut fraudulenter in eâ obtinendâ processerit.

An luserit ludis vitis, vel ludendo fraudem fecerit, cum notabili proximi detrimento.

An lucratus sit notabilem summam in lufibus, etiâ sine fraude, ab iis qui pecunias exponere non poterat; ut sunt filii familias, &c. vel. an fuerit causa ut aliquis bona parentum dissiparet.

An injustè lucrum alterius impedierit, aut consilium vel auxilium præstiterit, ad injustè nocendum proximo.

An furanrem non impediverit cum posset.

An aliquid ex dictis deliberatè concupierit.

LIBER I. CAPVT VI.
CIRCA VIII. PRÆCEPTVM.

An alicujus famæ detraxerit, grave aliquod crimen, vel ignominiosum quidpiam alicui falso imponendo, & tenetur retractare coram eis, quibus præsentibus famam alterius læsit.

An peccatum grave alicujus, verum quidem, sed occultum, aliis manifestaverit, malâ intentione, vel cum gravi famæ detrimento, quo etiam casu famam resarcire tenetur.

An dicta vel facta alicujus sine ullis aut ex levibus conjecturis in malam partem acceperit, certò & definitivè apud se statuendo illum peccasse mortaliter. Est enim hoc temerarium judicium, & peccatum mortale: si autem tantùm fuerit suspicio, ut cum quis de alterius bonitate ex levibus indiciis dubitat, solùm est veniale.

An detractoribus aures accommodaverit, ex odio illius cujus famæ detrahebatur, vel si detrahentes cum notabili proximi detrimento non prohibuit, cum facilè prohibere posset.

An perniciofa mendacia protulerit in notabile detrimento alterius.

An præceptores, scholas, convictum apud parentes diffamaverit, falsas ad eos litteras scribendo. & tenetur ad restitutionem retractando seriò, nisi certò sciat parentes ei non credidisse.

An secretum sibi commissum, maximè si sponderit se taciturnum, aliis revelarit, & an inde aliquod detrimento proximi secutum sit.

An litteras alicujus cum damno aliquo, vel saltem periculo aperuerit.

CIRCA GVLAM.

An se aliquando spontè inebriaverit, & an intemperantiùs comederit, aut biberit, cum notabili detrimento sanitatib.

An alios datâ operâ ad ebrietatem induxerit.

Qui officium aliquod administrant, examinabunt se etiam de peccatis, quæ in tali officio vel statu solent committi.

Interrogatorium brevius, in carmen redactum habet P. Polancus in Appendice Directorii.

Oratio post Confessionem.

Misericordias tuas, Domine, in æternum cantabo, qui me toties sanguine tuo lavisti, & lacrymarum tuarum fonte irrigasti. Hæne tuam Majestatem fundere pro me eheu! siccis oculis intuebor? O bonitas infinita, tantine facis adulteram, ut pro eâ reliqueris domum tuam, & dimiseris hereditatem tuam, & dederis dilectam animam tuam in manus inimicorum

Gratiarum
actio.

corum ejus? Nonne facta tibi erat hereditas tua quasi leo in silvâ, *Jerem. 12,*
 & fornicata fuerat anima mea cum amatoribus multis? sed re-
 spexisti terram & fecisti eam tremere, & longè errantem, & diu
 expectatam non projecisti à facie tua, sed omnia peccata mea
 post tergum tuum? Ah! Domine, confirma hoc quod operatus es
 in me, & miserere mei, ne fiant aliquando novissima pejora prio-
 ribus, postquam ad amplexus tuos suavissimos, per veniam pec- *Cavendum*
 catorum dedisti pervenire. Ardeat in me amor tui, ne per teporem *à tepore.*
 principatum meum accipiat alter, si in terrâ Sanctorum iniqua
 geram. Verùm bone JESV quomodo tepidus esse possum, cum tu
 langueas amore mei, & gaudia aterna pro labore momentaneo
 prepares mihi: & hodie post tot peccata mea frumentum electo-
 rum, & vinum germinans virgines, calicem benedictionis pro *Præparatio*
 maledictione, calicem salutaris mellis & lacte manantem, pro eo *ad Com-*
 quod felle te peccatorum potavi. O Domine, ô Deus, ô charitas, da *munionē,*
 mihi obsecro ut non sint hæc in vanum. Quid tibi in iudicio dice- *Cor. 10.*
 rem ostendenti vulnera, & labores, Domino meo servus nequam,
 si nunc contempsero sequi te & Sanctos tuos, qui post tot labores,
 nunc latantur sicut victores captâ prædâ, & in messe messorum?
 crescebant illi quotidie, & ego in deteriora prolabor, tepidus in *Sanctorum*
 amore tuo, distractus in precibus, affectu vagus, quia te, ô Deus, *servor.*
 meus, & omnia, dereliqui fontem vitæ, & quasi cisternas disti- *Jerem. 2.*
 patas creaturarum, quæ continere non valent aquas. Doleo, do-
 leo, & detestor hæc, & offensas præteritæ vitæ meæ. O amator
 hominum, doleo quia te offendi, quia bonus es, non ob infernum
 aut celestium gaudiorum detrimentum. Utinam ita hoc sentirem,
 ut sentiuntur incommoda corporis, perditio liberorum, opum, &c.
 & tamen nonne qui te perdit omnia perdit, cælum, Sanctorum
 presidium, amicitiam tuam, omnia bona opera, & pacem ani-
 ma sua, quæ me hic frui, & beatè vivere cupis? Benignissime
 Deus, scio, bonorum nostrorum non egēs: sed beatè me vivere hic
 & æternum cupis animo tranquillo, & tibi conjuncto. Video &
 confundor: ac tum magis, dum ob vanam gloriam, pecunia amo-
 rem tanta fieri conspicio, quodq; amor tuus tantum me impellere
 nequeat: sed iterum rogo, parce Domine, parce Domine, propter
 merita & sanguinem Filii tui, quæ offero divinæ Majestati tuæ,
 & in

Oblatio
sua.

*Et in unione meritorum eius omnia mea ad seruiendum tibi:
Illis omnino, & gratia tua confido in novitate vite ambulare:
Adeste Angeli, sancti patroni mei, ut qua in conspectu Sanctissi-
mae Trinitatis, & vestro propono, divina gratia innixus perficere
valeam. Amen.*

*Praxis: seu quæ agenda post Confessionem
generalem peractam.*

Recidiva
cauenda.

PRIMÒ, vide quomodo jam multa cum molestia in gratiam cum prodigo redieris, & gratias age ex toto corde, atque imitare Magdalenam, exemploque ejus quidquid vanitati hactenus in corpore tuo servivit, statue Deo dedicare, &c.

Ioan. 5.
Occasiones
vitanda.

Secundò, cogita tibi dictum illud esse: Ecce sanus factus es, jam amplius noli peccare, & coram Deo, & Sanctis ejus, ut testibus, sæpè contritionem excita, & protestare coram eis, quòd in aeternum non declinabis à mandatis Dei tui.

Eccles. 3:

Tertiò, considera quæ sint tibi inclinationes pravæ, & præcipuè occasionem peccatorum tuorum, studiumque eas vitandi scias tibi præcipuum esse debere: qui amat enim periculum, peribit in eo. Neque verò contritus videtur, & ad Deum conversus, qui sciens se creberrimè tali occasione lapsus esse, & frequenti lapsu debilitatum, iterum se eidem periculo committit, v. g. conversationi cum dispari sexu, cum ebriosis, &c. Dic mihi, si in loco aliquo vigesies gravissimam bonorum jacturam fecisses, nonne vitares? Si aliquoties fuisses in eodem graviter vulneratus, nonne diligentissimè caveres? Si quis sæpius vitæ discrimen adiisset, & naufragii, & famæ, & bonorum omnium, & sciens & prudens absque causâ eidem se periculo exponeret; crederes ei asserenti se naufragium studiosè vitare velle, an potius temerariè ruere in certum interitum? Ita in animæ periculis cavendis providum esse omnino convenit.

Precipui de-
fectus obser-
vandi.

Huc pertinet videre quibus vitiis potissimè obnoxius sis; habet enim quisque defectus aliquos, è quibus ceteri ferè manant: & hos eradicare, ac velut fontes destruere oportet, idque per examen particulare, de quo infra, & studium singulare mortificationis.

Actiones ex-
polienda.

Quartò considera actiones tuas, & occupationes, diligenterque attende, quomodo eas perfectius agere poteris.

Adversa to-
leranda.

Quintò considera, quæ tibi molesta & aspera ab aliis accidere possent, quæque ex vitæ genere tibi obvenire solita sint: & primò accepta ea in satisfactionem peccatorum de manu Domini,

mini, deinde aliis etiam modis ad ea fortiter & Christianè ferenda animum præpara.

Exemplum propositum post Confessionem generalem ad vitæ emendationem.

CONSIDERATIS semitis domus meæ, divinâ misericordiâ statuo.

Primò, benè & christianè me mori velle, atque similiter vitam mihi instituendam; cum talis sit futura mors, qualis vita fuerit. Ducem autem in viâ hâc, & animæ negotio eligo N. doctum iuxta ac pium, ei que illam omnino aperire, ei usque directionem sequi propono, ac de profectu sæpè cum illo conferre, & exposcere, ut amicè & confidenter me moneat. Adjuva me Domine Deus meus, quia tu es Deus fortitudo mea, & refugium meum, & te querere & amare toto corde desidero. Amen.

*Propositum
de vitâ, &
morte bonâ.*

Secundò, quoad animam ejusque cibum, propono eam sacrosancto Eucharistiæ Sacramento decimo quoque die saltem pascere, octavo verò per penitentiæ Sacramentum expiare: nam video manifestè mihi illud, & vehementer errasse me; cum dilatione imparatior hæcenus evaserim, neque sit ulla excusatio apud Deum ob negotia (unicum siquidem & gravissimum est salutis meæ;) & erubescio coram te, Domine, dum cogito me plurimis frivolis ludo & otio, tempus absumpsisse, lucri, &c. occasionem avidè arripuisse, & solius animæ curam post habuisse.

*De usu Sa-
cramento-
rum.*

Illam etiam oratione & verbo tuo pascere, coram te, Deus meus, statuo, & quotidie Missam audire, examinare conscientiam, & lectioni & piæ quadrantem saltem unum tribuere. ad hoc enim vivo & creatus sum: & si semper jussus sum orare, quomodo hæc negligere poterò? Inter morbos verò animæ illum N. primùm diligenti curâ perfanare conabor per gratiam tuam, quemadmodum facerem si corpore æger forem.

De Missâ.

Quod ad corpus, per tuam gratiam numquam illud tam delicate nutriam, ut velut servus molliter nutritus contumax fiat & rebelle divinæ Majestati tuæ; sed ut jumentum habebò moderato cibo ac potu, vestitu & recreatione, ut decet statum meum utque aptum sit obsequio animæ meæ, & tuo in primis, Deus meus. Sensus, imprimis verò oculos, aures, & linguam sic custodiam gratiâ tuâ, ut portas animæ meæ adversus inimicos meos.

*De corporis
cura.*

Tertiò, cum reddenda mihi sit de bonis ratio (tua enim sunt omnia,

omnia,

*De bonorum
usu.*

omnia, & iussus sum ego dispensator esse fidelis) propono Primò, non anxie accumulare, sed moderatè ea curare; tum ut vitam sustentem, tum ut creditoribus satisfaciam, ne clament in cælum vindictam graviter pressi inopiâ fratres nostri, & filii Dei ad Patrem misericordiarum. Secundò, ut familiam alant juxta statum, non vanum mundi iudicium: neque enim opulentior videri cupio, neque alieno illustrior apparere. Tertio, ad honestam tantum recreationem; quid enim turpius quam opes magno sudore miserorum expressas, & parentum labore partas, quibus mihi calum parare, & ventres famelicos fratrum meorum pascere possum, prodigere alex jactu, &c. Non feram deinceps, ut clamet ad portam frustra pauper, pro unâ panis buccellâ, & ego ludo, & joco, & supervacuis deliciis, dilapidem summam, quâ multi refeci & Deum benedicere possent, & benedictio eorum plurima venire super me.

De familiâ.

Quartò, reddenda cum sit familiæ ratio; Primò, non superbe me geram, sed conservos meos famulos existimabo. Secundò, necessaria eis diligenter curabo. Tertio, sollicitus ero ut saltem æquè Deo meo serviant, ac mihi, neque permittam quin singulis saltem mensibus Pœnitentiæ & sanctæ Eucharistiæ accedant Sacramentum: æquum est ut non serviat, quis mihi, qui non servit tibi, Deus meus. Quod autem attinet ad alios subditos potestati meæ subjectos, scandala amoveri, justitiâ breviter & rectè administrari curabo.

De officio.

Quintò, officium quid à me poscat meum, expendi, & video, ô Domine Deus, eò mihi majorem rectè vivendi necessitatem incumbere, quòd plura de manu tuâ liberali indignus accepi. Deinde multa occurrunt, quæ in obsequium tuum, & gloriam nominis tui facere potero, atque hæc coram Majestate tuâ decerno N.

De tempore.

Sextò, temporis autem primam mihi rationem habendam esse video, cum preciosissimum sit, & irrecuperabile: quocirca illud distribui ut animæ prius meæ, ut virtutis ac rationis studio, ut proximo, & muneri suum tribuatur.

De sociis.

Septimò, cum nihil ad probitatem magis valeat, quàm bonorum conversatio & societas, tales deligo N. quos scio divinæ Majestati tuæ fideles famulos, alios verò vitare volo. Vitia enim serpere videmus, neque potest tibi esse gratum, ut nec ulli patri & Principi, si cum eo filius aut subditus tractet aut agat; qui nihil aliud nititur, quàm suadere, ut parentem perimat filius, cliens Regi rebellis. Id enim faciunt mali invitantes ad peccatum, per quod Christus Dominus iterum crucifigitur, & tibi Deo meo rebellis quis efficitur.

Octavò,

Octavo, ut verò hæc proposita firma sint, statuo Primò, de his referre Confessario, vel decimo quinto quoque die. Secundò, ut melius ea servem, mihi indico legem v. g. dandi eleëmofynam, &c. nisi hoc N. fecero. Tertio, si Confessario probetur, ad tempus aliquod voto pœnali me obstringam, donec quod potissimum mihi necessarium est, perficiam. Quarto, quotidie propono hæc manè relegere. Quintò, saltem quot hebdomadis aut mensibus eadem attentè considerare,

Oratio pro executione. *Dignatus es*, ut sup. pag. 10.

Oratio, pro perseverantia in bonis propositis.

DOMINE Deus meus, Rex Regum, & Domine dominantium, confiteor tibi coram curiâ tuâ celesti, quòd infidus hæctenus fuerim majestati tuæ, post innumera accepta à liberali manu tuâ beneficia, quibus non ad obsequium tuum, sed ad rebellionem usus sum. O Pater misericordiarum, miserere mei: pœnitet enim me vehementer & velut prodigus supplex venio, & projicio me ad thronum gloria tuæ; respice ad opus manuum tuarum. Ecce abrenuncio Satana, & mundo, ac pompis ejus, atque hæc NN. statuo coram te, & vitare illas occasiones N. ut lapides offensionis. Scio quòd in die judicii nihil habebò, quòd excusè: ostendisti enim mihi viam in quâ ambulem, & quòd non fecisti omni nationi, judicia tua & leges manifestasti mihi; & gratiam dedisti ut prestare possèm. Et certè si centesimam partem fecissem eorum, quæ pro mûdo feci ac toleravi, profectò servassem legem tuam, & in amicis tuis ac filiis numerarer: jam autem non sum dignus vocari filius tuus; sed fac me sicut unum de mercenariis tuis, & concede mihi gratiam per sanguinem Christi JESU, quâ desideria ista complere, tibiq; & Christo filio tuo, ac sanctissimæ Matri illius servire valeam, & tecum in æternum vivere. Amen.

Psal. 142.

Psal. 147.

Lucæ 15.

JACULATORIÆ.

Iuravi & statui custodire judicia iustitiæ tuæ,

Psal. 118.

Nonne Deo subjecta erit anima mea? quoniam ab ipso salutare meum.

Psal. 61.

Paratus sum, & non sum turbatus, ut custodiam mandata tua.

Psal. 118.

Concl-

Ibidem. *Concupiuit anima mea desiderare justificationes tuas in omni tempore.*
 Ibidem. *Viam veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus.*
 Ibidem. *In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me à mandatis tuis.*

CAPVT VII.

Exercitium seu deliberatio de sincerâ ac frequenti Confessione.

Eccl. 40.

Peccator abscondit vulnus medico.

Pudor noxius è superbiâ nascitur.

Eccl. 4.

Vide quâ sincera Confessionis utilitas.

Dilatio illius quàm noxia?

HOMO. Grave iugum positum est super omnes filios Adæ, à die exitus de ventre matris eorum, usque in diem sepulturæ in matrem omnium, Nescio enim qui fiat, ut fugiant à facie tuâ, Domine, & abscondant se, & peccatum suum à te, qui contemplaris in omni loco bonos & malos. Sed quid agimus miseri? abscondere nitimur peccatum id est vulnus, ut inveterascat, ut fiat peccatum peccans supra modum. Quid enim est differre confessionem, nisi differre medicinam? quid est celare peccatum nisi vulnera tegere, ut computrescant vulnera, & cicatrices nostræ à facie insipientiæ nostræ? Sana precor, Domine, noxium pudorem, quo impudentia tegitur, honoris vanam cupiditatem, quo æterna ignominia accersitur. Adjuva nos Deus salutaris noster, ut verè & sincerè confiteamur peccata nostra, & miserearis iniquitatibus nostris.

CHRISTVS. Fili, pro animâ tuâ ne confundaris dicere verum: est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam, & gratiam. Expende quid ex sincerâ & crebrâ confessione tibi utilitatis proveniet; quid ex falsâ; quid ex morâ longâ. nonne, si vulnus accepisses grave, & maximè si letale, continuo medicum quæreres & aperires? hoc est peccatum. Si venenum hausisses, differres donec pervasisset fibras omnes? si ab hoste captus esses, differres, cū in manu tuâ esset redimi, donec vinculis, id est peccatis, pluribus esses adstrictus? donec diu durâ servisses servitutē? quis in exilio permanere vult, donec plurimorum bonorum